

ИНФОРМАЦИЯ

ЗА ФИТОСАНИТАРНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

към 07.08.2023 г.

Месец юли се прояви, като типичен летен месец с много високи температури през целия период и липса на валежи. Развитието на земеделските култури през месеца протече при температури около и над нормата.

Сухото и топло време беше благоприятно за извършване на жътвата на зърнено-житните култури. Температурите в отделни райони на страната достигнаха екстремно високи граници. В средата и края на месеца паднаха локални градушки, които причиниха щети по земеделските култури.

ПШЕНИЦА И ЕЧЕМИК

Фенофаза: Пшеница и ечемик: ВВСН (99) „Прибиране на реколтата“

Контрол на вредителите:

Обикновена полевка /*Microtus arvalis*/

При извършените маршрутни обследвания на стърнища в област Пазарджик са открити единични ходове от вредна дейност на неприятеля.

ПРОЛЕТНИ ОКОПНИ КУЛТУРИ

Фенофаза:

Слънчоглед: ВВСН (69-80) „Край на цъфтежа: по-голяма част от тръбестите цветове са прецъфтели, езичестите цветове са сухи или опадали“ - „Начало на зреенето: семената от външната третина на питата са тъмни и твърди, външната страна на питата е все още зелена“

Царевица: ВВСН (65-79) „Мъжки цветове: метлицата е цъфнала по цялата си дължина женски цветове: косата е напълно развита“ - „ Почти всички зърна са достигнали окончателния си размер“

Контрол на вредителите:

Западен царевичен коренов червей /*Diabrotica virgifera*/

В по-голямата част от страната, плътността на възрастните на неприятеля е ниска. В областите Бургас, Враца, Монтана, Плевен, Русе и Силистра, отчетеното нападение е под ПИВ (1-3 бр./уловка/ден (50 дка)).

Плътност около ПИВ е отчетена в област Пазарджик на поле с монокултурно отглеждане на царевица и в област Сливен с 3-4 % повредени растения.

Нападение с популационна плътност над ПИВ е установено в областите: Добрич на 1,000 хил.ха с плътност 10-30 бр./уловка/ден; Стара Загора на 0.550 хил.ха с 4-6 бр./растение и

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

Велико Търново на 0.200 хил.ха с 4-5 бр./растение. На нападнатите площи е извършено химично третиране. Към момента няма данни за нанесени щети с икономическо значение от неприятеля.

Царевичен стъблопробивач /*Ostrinia nubilalis*/

В цялата страна е установено излюпване и вредна дейност на ларви от второ поколение на неприятеля.

В областите Варна, Кюстендил, Ловеч, Перник, Силистра, София област и Шумен са установени единични до 2 % нападнати растения.

В областите Видин, Враца, Монтана, Плевен и Сливен са установени от 5 до 20 % нападнати растения, с по 1-2 повреди на растение, което е под ПИВ.

Нападение от ларвите на вредителя над ПИВ е установено в област Добрич върху 1,500 хил.ха и в област Пловдив върху 1,500 хил.ха. Там е извършено химично третиране. В област Враца е внесена трихограма на 1,400 хил.ха.

Памукова нощенка /*Helicoverpa armigera*/

В по-голямата част от страната е установено слабо нападение от ларви на второ поколение.

В областите Кюстендил, Монтана, Плевен и Стара Загора са установени по 1-2 ларви върху единични растения.

В областите Варна, Велико Търново, Видин и Сливен плътността е 5-15 бр. ларви/100 растения.

Нападение над ПИВ е регистрирано в област Добрич на 5,500 хил. ха, на които е извършено химично третиране. В област Враца, установената плътност е около и над ПИВ (10-60 бр. гъсеници/100 растения на площ) на площ от 1,400 хил. ха. Върху цялата площ е внесена трихограма.

Листни въшки /сем. *Aphididae*/

В област Сливен в слънчогледови посеви е установено 0-8 % нападение от неприятеля.

Ливадна пеперуда /*Loxostege stictalis*/

От ОДБХ София област съобщават за установен летеж на пеперуди от второто поколение от 19.07 в слънчогледови посеви. Отчетено яйцеснасяне от 22.07 - 27.07. Нападнати са 0,140 хил. ха., а третиране е извършено на 0,060 хил. ха.

Черни петна (Фома) /*Phoma macdonaldii*/ и Сиви петна (Фомопсис) /*Diaporthe helianthi*/

В областите: Враца, Плевен и Силистра се наблюдава до 6 % нападнати от фома растения.

В областите Видин и Плевен е установена слаба степен на нападение с до 6 % нападнати растения от фомопсис. Извършени са химични третираня.

Бяла ръжда /*Albugo tragopogonis*/

Към 12.07 в област Видин е констатирана поява в слаба степен, по средните етажи на растенията на 2,000 хил. ха. Патогенът е установен в слаба степен и в някои късни посеви слънчоглед в област Монтана.

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

Склероцийно увяхване (Бяло гниене) /*Sclerotinia sclerotiorum*/

В ОДБХ Плевен са отчетени 2-5 % нападнати растения. Извършени са предпазни третираня. В ОДБХ Силистра са установени 0-2 % нападнати от патогена растения.

ТЮТЮН

Фенофаза: „Цъфтеж“ - „Беритба“ - „Образуване на семенни кутийки“

Контрол на вредителите:**Тютюнев трипс /*Thrips tabaci*/**

Във всички области, в които се отглежда тютюн се наблюдава нападение от трипс. Отчетената популационна плътност на неприятеля е около ПИВ (единични трипси на 10-12 растения), а в област Силистра нападението е до 2 %. Извършено е химично третиране на площите в цялата страна между един и четири пъти. Единствено в област Пловдив е установена поява на бронзовост от 5 до 7 %.

Листни въшки /сем. *Aphididae*/

Нападение от листни въшки се наблюдава в цялата страна. В област Благоевград е установена и тютюневата листна въшка с 2 % нападнати растения. Извършени са химични третираня на площите. Вирусни проявления се отчитат единствено от област Пловдив.

Мана по тютюна /*Peronospora tabacina*/

В цялата страна са открити единични петна. Не се съобщава за нападение по горните листа на растенията. Извършеното третиране, основно е предпазно.

СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ**Фенофаза:**

Ябълки и круши: ВВСН (78-81) „Плодовете са достигнали 80% от окончателния си размер“ - „Начало на узряване: първа поява на специфичното за сорта оцветяване“

Контрол на вредителите:**Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla pyri*/**

В областите: Пазарджик, Пловдив и Сливен се наблюдават смесени форми на обикновена крушова листна бълха - яйца, ларви и възрастни. Плътността остава над регистрираните ПИВ.

Ябълков плодов червей /*Laspeyresia pomonella*/ = /*Cydia pomonella*/

През месец юли се наблюдава развитие на второ поколение на неприятеля. Отчита се обичайно застъпване между поколенията в този период на развитие. Плътността на ябълковия плодов червей остава устойчиво висока. Седмичният летеж се движи в границите 2-27 бр. пеперуди на феромонова уловка за седмица в различните области на страната. През първата половина на месеца се наблюдава начало на летеж на пеперуди от

✉ Гр. София, 1606, бул. „Пенчо Славейков“ № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

второ поколение на неприятеля в областите: Бургас, Видин, Враца, Кюстендил, Пазарджик, Перник, Стара Загора и Шумен. В периода 06-13.07. е установено начало на яйцеснасяне в областите: Бургас, Пазарджик, Кюстендил, Монтана, Пловдив, Стара Загора. Начало на излюпване е отчетено в периода 02-19.07. в по-голяма част от страната. Плътност над ПИВ в наблюдавани овощни градини е отчетена в областите: Благоевград, Кюстендил и София област. В останалите области на страната установената популационна плътност е под и около ПИВ.

Червен овощен акар /*Panonychus ulmi*/

През месец юли, се наблюдава развитие на смесени популации от летните поколения на неприятеля. В област Благоевград, установената плътност в ябълковите насаждения е 55-76 бр. ларви/лист и 5-7 % нападнати летораста; в област Пазарджик 2-3 подвижни форми на лист и до 0-2 подвижни форми/лист в област Кюстендил.

Кръгломиниращ молец /*Cemiosoma scitella* /= /*Leucoptera malifoliella*/

Отчетено е развитие на второ и трето поколение на неприятеля. В област Бургас се наблюдава развитие на второ поколение, масов летеж е регистриран от 03.07.; начало на излюпване се наблюдава от 05.07. и първи видими мини от 12.07. В област Стара Загора е отчетено масово излюпване в периода 11-13.07.; в област Пазарджик първи видими мини от 07.07. Летеж на трето поколение се наблюдава от 19.07. в област Видин. В област Кюстендил плътността на неприятеля е под ПИВ.

Не е констатирано повишаване на популационната плътност и разширяване ареала на разпространение при развитие на второ и трето поколение на неприятеля в областите с констатирано нападение от предходните години.

Калифорнийска щитоносна въшка /*Quadraspidotus perniciosus*/

Установено е развитие и вредна дейност на второ поколение на неприятеля. Начало на летеж на мъжки индивиди е установен в периода 03-16.07. в областите: Кюстендил, Пазарджик, Пловдив и Стара Загора. В периода 17-25.07. се наблюдава живораждане на ларви от второ поколение в област Пазарджик, Пловдив и Стара Загора.

Струпяване по ябълката /*Venturia inaequalis*/

В област Благоевград е отчетена първа степен на нападение при до 5 % от листата и от трета до пета степен по плодовете; в областите: Бургас и Сливен е установена ниска степен на нападение; в областите: Видин и Монтана - средна степен на нападение; област Варна - нападението по листата е 2-6 %, а по плодовете – 2-4 %; в областите Враца и Шумен - 0-5 % нападение; областите: Кюстендил и Пазарджик - средна до силна степен на нападение по листата и слаба до средна степен по плодовете; 5-10 % нападение по листата и 5 % по плодовете в област Плевен; 3-5 % нападнати листа и 1-5 % плодове с петна в София област, 0-1 % степен на нападение в област Ловеч и 0-3 % в Силистра.

Брашнеста мана по ябълката /*Podosphaera leucotricha*/

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

През месец юли в област Благоевград е отчетено нападение от първа степен на 5 % от леторастите. В област Бургас, Враца и Кюстендил се наблюдава слаба до средна степен на нападение; в област Монтана - слаба до средна степен на нападение; слаба степен на нападение в област Пазарджик и Сливен, 0-6 % нападение в Силистра, 0-1 % нападение в област Ловеч, 5-10 % нападнати летораста в София област.

Късно кафяво гниене /*Monilinia fructigena*/

В област Благоевград е установено развитие на патогена. Констатираното нападение е първа степен с 5-8 % нападение по плодовете. Проведени са две третириания.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофаза:

Череша и вишна: ВВСН (91) „Растежът на леторастите е приключен; листата са наситено зелени“

Сливи: ВВСН (81-89) „Начало на оцветяване на плодовете“ - „Консумативна зрелост (плодовете са с типичния си вкус и твърдост)“

Праскови: ВВСН (75-87) „Плодовете са достигнали половината от окончателната си големина“ - „Беритбена зрелост“

Кайсии: ВВСН (87- 89) „Беритбена зрелост“ - „Консумативна зрелост (плодовете са с типичния си вкус и твърдост)“

Контрол на вредителите:

Тетранихови акари /сем. *Tetranychidae*/

Климатичните условия през месец юли благоприятстваха размножаването на тетранихови акари. В област Благоевград в градини с праскови е установена популационна плътност над ПИВ (40-60бр./лист) при 5-15 % нападнати летораста; в черешови градини са отчетени 30-55 броя/лист при 6-12 % нападнати летораста; при сливи нападението е около ПИВ, отчетени са 3-4 броя/лист. Извършени са две химични третириания.

Петниста дрозифила /*Drosophila suzukii*/

В края на месец юни и началото на юли в област Кюстендил са установени повреди по късните сортове череша, причинени от *Drosophila suzukii*. В община Кюстендил, всички черешови градини с късни сортове череша, които се реколтират края на месец юни до средата на юли, в които не са провеждани инсектицидни третириания срещу дрозифилата, са унищожени на 100 %. Третирианите площи са 0,014 хил. ха.

Очаква се силно нападение от неприятеля и по сливите в края на август и началото на септември, когато започват да зреят плодовете.

Сливов плод червей /*Laspeyresia funebrana*/=*Grapholita funebrana*/

През месец юли се наблюдава масово излюпване на гъсеници от второ поколение на неприятеля. Продължава изхранването на гъсениците във всички райони на страната. Установен е силен летеж на пеперудите по феромоновите уловки. Отчетени са 6-80 бр.

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

пеперуди на уловка за седмица. Установени 1,5-3 % нови вгризвания в плодовете. В третираните насаждения е постигната добра опазеност на плодовете - до 1,2 % червивост.

Източен плодов червей /*Grapholita(Aspila) molesta*/

Наблюдава се масово излюпване и вредна дейност на гъсениците от второ поколение в цялата страна. През първата половина на месец юли в южните райони на страната (Благоевград и Пазарджик) е отчетен начало на летеж на трето поколение. До края на месеца в област Благоевград се регистрира масово вредна дейност на гъсениците от тази генерация. Обявени са и са проведени две третириания в този район. В областите: Стара Загора и Русе е регистриран летеж на пеперудите от трето поколение, през последната десетдневка на месеца.

Прасковен клонков молец /*Anarsia lineatella*/

През месец юли продължи развитието на второ лятно поколение на неприятеля. Отчетено е излюпване и изхранване на гъсениците. Проведени са 1-2 третириания, комбинирани с тези срещу източен плодов червей. В района на Благоевград, в края на първата десетдневка на месец юли е отчетено начало на летеж на пеперудите от трето поколение, като до края на периода има излюпване и изхранване на гъсениците от това поколение. В градините с редовно провеждани растителнозащитни мероприятия не са допуснати поражения.

Кайсията е в добро фитосанитарно състояние. Процента на допуснатата червивост от източен плодов червей и прасковен клонков молец е ограничен. Растителната защита се извеждаше като комбинирани третириания срещу неприятели и болести.

Черничева щитоносна въшка /*Pseudaulacspis pentagona*/

Отчетено е развитие на трето поколение в област Благоевград. Установена е плътност над ПИВ (48-66 бр./100 см клонка). До края на месец юли е установено начало на излюпване на ларвите от това поколение. Проведено е четвърто поредно третиране в прасковените насаждения.

Брашнеста мана по праскова /*Sphaerotheca pannosa var. Persicae*/

Метеорологичните условия през месец юли бяха благоприятни за развитието на патогена. Извършени са едно-две третириания с цел опазване на реколтата. В област Пазарджик е отчетена слаба степен на нападение. В област Благоевград степента на нападение е първа - от единични петна по листната петура и 3-7 % нападнати летораста.

Късно кафяво гниене /*Monilinia fructigena*/

В много райони на страната продължават растителнозащитните практики срещу патогена в сливовите насаждения. Горещото време и повишаване на въздушната влажност са предпоставка за заразявания. Отчита се слаба степен на нападение в област Пазарджик. В област Благоевград се наблюдава нападение от първа степен по летораста и единични петна по плодове. До момента е постигната добра опазеност на реколтата.

Бяла ръжда (цилиндроспориоза) по черешата и вишната /*Blumeriella jaapii*/

Прояви на бяла ръжда се наблюдаваха в началото на месец юли по чувствителните сортове череша, но последвалото топло и сухо време, ограничи развитието на гъбната

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

болест. Отчетеното нападение е слабо до средно, от първа – втора степен (петна на 20% от листата). Даден е сигнал за третиране след беритбата на черешите. След реколтиране на плодовете е проведено третиране в областите: Благоевград, Кюстендил, Стара Загора и Шумен. Площите са третирани един до четири пъти.

ЛОЗЯ

Фенофаза:

ВВСН (77-81) „Зърната започват да се събират, грозда се затваря“- „Начало на узряване: зърната започват да развиват характерните за сорта особености“

Контрол на вредителите:

Шарен гроздов молец */Lobesia botrana/*

През периода е установено начало на излюпване на гъсениците от второ поколение. В областите: Благоевград и Пазарджик е установен начало на летеж на пеперуди от трето поколение на неприятеля – за област Благоевград от 05.07-15.07, а за област Пазарджик от 24.07. Начало на яйцеснасяне е отчетено от 11.07-22.07 в област Благоевград, а начало на излюпване на гъсениците от трето поколение от 18.07.-28.07. Извършени са от едно до две третирания срещу второ поколение в областите: Бургас, Пазарджик и Силистра. В област Благоевград е извършено първо третиране срещу гъсениците на трето поколение на неприятеля.

Брашнеста мана */Oidium tuckeri/*, Мана */Plasmopara viticola/* и Сиво гниене */Botrytis cinerea/*

В цялата страна са извършени са химични третирания срещу причинителите на болестите.

Черно гниене */Guignardia bidwellii/*

Прояви на болестта се наблюдават в отделни масиви в областите: Враца и Монтана. Извършени са две третирания.

КАРТОФИ

Фенофаза:

ВВСН (40-70) „Начало на образуване на клубени: нарастване до два пъти на диаметъра на върха на първия столон спрямо срещу лежащия столон“- „Поява на първи плод“ за **късни сортове**

ВВСН (81-93) „Плодовете от първото плодообразуване са зелени все още, а семената са светло оцветени (главно стъбло)“ - „Повечето от листата са пожълтели“ за **средно-ранни сортове**

Контрол на вредителите:

Колорадски бръмбар */Leptinotarsa decemlineata/*

Ежегодно плътността на неприятеля е около ПИВ и се контролира с редовни третирания с продукти за растителна защита (ПРЗ).

Картофен молец */Phthorimaea operculella/*

✉ Гр. София, 1606, бул. „Пенчо Славейков“ № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

В област Благоевград са отчетени 3-8 бр. по феромонови уловки за седмица, а в област Кюстендил - 18-39 бр. за седмица. Масов летеж на пеперудите на картофения молец по феромоновите уловки наблюдават в област Пазарджик. В област Сливен, картофения молец е основен неприятел през последните фенофази от развитието на картофите.

Зимен сив червей /*Agrotis segetum*/

Наблюдават се 4-6 бр. пеперуди по феромонови уловки за седмица в област Благоевград. Борба срещу неприятеля не е извеждана.

Листни въшки /*сем. Aphididae*/

В областите: Смолян и София област е установено масово размножаване на листни въшки по всички земеделски култури.

Картофена мана /*Phytophthora infestans*/

В област Благоевград до края на месеца са отчетени между два и седем критични периода на картофена мана с продължителност от пет до девет дни за различните агроекологични райони. В област Плевен се наблюдават 5-10 % нападнати растения, 10-15 % нападнати листа в София област. Извършването на редовни растителнозащитни мероприятия в област Пазарджик е довело до ограничаване разпространението на патогена. Там се запазва слаба степен на нападение. В област Перник, отчитат слаба до средна степен на нападение. Средна степен на нападение от 5-30 % се констатира в област Кюстендил. От област Смолян съобщават за масова поява на мана по картофите.

Кафяви листни петна /*Alternaria solani*/

През периода, продължава да бъде слаба степен на нападение в област Пазарджик. В област Благоевград констатира до 5 % поразена листна повърхност. В областите: Плевен и София област се наблюдават 5-10 % нападнати растения. Слаба до средна е степен на нападение е отчетена в областите: Кюстендил и Перник.